Osmanlı Tarihi — Deneme

Akıllı Soru · 05.11.2026 · 10 soru

Söğüt’te başlayan beylik yapısı, kurucu Osman’ın adıyla anılan bir devlet kimliği kazanmış ve bu kimlik zamanla hanedan temelli bir siyasî düzene dönüşmüştür. Bu dönüşüm, kuruluş adlandırmasının kişisel kökenini de görünür kılar.

1. Bu bilgilerden aşağıdakilerden hangisine ulaşılabilir?

A) Devlet adlandırmasında kurucu şahsın isminin belirleyici olduğu

B) Devlet adının fetih edilen şehirlerden biriyle ilişkilendirildiği

C) Osmanlı adının saltanatın kaldırılmasıyla ortaya çıktığı

D) Kurucu ismin devlet adından sonra benimsendiği

E) Kuruluş yerinin İstanbul olduğu

2. Osmanlı Devleti'nin kuruluşundan Karlofça Antlaşması'na (1699) uzanan süreçte yaşanan aşağıdaki gelişmelerden hangisi bu döneme ait değildir?

A) Osman Gazi'nin 1299'da bir beylik kurarak Osmanlı hanedanını oluşturması

B) 1526'da gerçekleştirilen Mohaç Meydan Muharebesi ile Orta Avrupa'da Osmanlı üstünlüğünün pekişmesi

C) Karlofça Antlaşması ile Osmanlı Devleti'nin toprak kayıplarına uğrayarak gerileme dönemine girmesi

D) Fatih Sultan Mehmed'in İstanbul'u fethederek Osmanlı İmparatorluğu'nu güçlendirmesi

E) 1 Kasım 1922'de Türkiye Büyük Millet Meclisi'nin saltanatı kaldırarak Osmanlı Devleti'nin fiilen sona ermesi

3. 1526'da Orta Avrupa'daki Osmanlı üstünlüğünde dönüm noktası sayılan ve Osmanlı'nın bölgedeki hâkimiyetini pekiştirdiği meydan muharebesi aşağıdakilerden hangisidir?

A) Niğbolu Muharebesi

B) Mohaç Meydan Muharebesi

C) Varna Muharebesi

D) Çaldıran Muharebesi

E) Haçlı Muharebesi (1683 Viyana Kuşatması)

4. "Devlet-i Âliyye'nin hânedanî çatısını taşıyan saltanat makamı, uzun soluklu bir siyasî tartışmanın ardından 1 Kasım 1922 tarihinde milletin iradesiyle tarihe karışmıştır." Bu ifadeden ve Osmanlı Devleti'nin 1299'da Osman Gazi tarafından kurulmuş olmasından hareketle aşağıdakilerden hangisine ulaşılabilir?

A) Osmanlı hanedanının fiilen sona erişi, 29 Ekim 1923'te Cumhuriyet'in ilânıyla gerçekleşmiştir.

B) Türkiye Büyük Millet Meclisi, saltanatı kaldırmadan önce önce hilafetin ilgasına karar vermiştir.

C) Saltanatın kaldırılmasına kadar yaklaşık altı yüz yirmi üç yıl boyunca hüküm süren Osmanlı hanedanının siyasî varlığı, Türkiye Büyük Millet Meclisi kararıyla son bulmuştur.

D) 1 Kasım 1922'deki karar, yalnızca halifelik kurumunu ortadan kaldırmış; saltanat makamı ise daha sonraki bir tarihte lağvedilmiştir.

E) Osmanlı Devleti, Karlofça Antlaşması'nın ardından başlayan gerileme döneminde 1699'da fiilen sona ermiştir.

Türkiye Büyük Millet Meclisi, 1 Kasım 1922'de saltanatı kaldırmıştır. Bu karar, Osmanlı Devleti'nin fiilen sona erişinde doğrudan belirleyici bir dönüm noktası olarak kabul edilir.

5. Buna göre 1 Kasım 1922 tarihli bu kararın aşağıdakilerden hangisine işaret ettiği söylenebilir?

A) Osmanlı Devleti'nde hanedan egemenliğine dayalı siyasî yapının sona erdiği

B) Osmanlı Devleti'nin hukuken Karlofça Antlaşması ile sona erdiği

C) Padişahlık kurumunun kaldırılmasıyla birlikte cumhuriyetin de aynı gün ilan edildiği

D) Saltanatın kaldırılmasının yalnızca dış politika alanında sonuç doğurduğu

E) Türkiye Büyük Millet Meclisi'nin bu kararla bütün anayasal düzenlemeleri tamamladığı

6. I. Osmanlı Beyliği'nin kuruluş yılı 1299 kabul edilir. II. Osmanlı Devleti'nin kurucusu Osman Gazi'dir. III. Osmanlı Devleti, 1 Kasım 1922'de TBMM kararıyla saltanatın kaldırılması sonucu sona ermiştir. Yukarıdakilerden hangileri doğrudur?

A) Yalnız I

B) Yalnız II

C) I ve II

D) II ve III

E) I, II ve III

"Bir karar ile hanedanın siyasî hükmü kaldırıldı; artık imparatorluğun devamı bu usulle mümkün değildir."

7. Bu sözlere bakılarak aşağıdaki belgelerden hangisine ulaşılır?

A) Sened-i İttifak

B) Tanzimat Fermanı

C) Islahat Fermanı

D) Kanun-ı Esasî

E) 1 Kasım 1922 kararı

8. I. 1526'da gerçekleşmesi II. Macar Krallığı ordusunun kesin yenilgisiyle sonuçlanması III. Osmanlı taht kavgası dönemi olarak bilinen yıllara rastlaması Yukarıdakilerden hangileri Mohaç Meydan Muharebesi için doğrudur?

A) Yalnız I

B) Yalnız II

C) I ve II

D) I ve III

E) II ve III

9. "Bir meydanda 1526’da kazanılan kesin zafer, Macar Krallığı’nın askerî gücünü büyük ölçüde kırdı." Bu ifadede sözü edilen savaş aşağıdakilerden hangisidir?

A) Mohaç Meydan Muharebesi

B) Bapheon Savaşı

C) Palekanon (Maltepe) Savaşı

D) Sırpsındığı Savaşı

E) I. Kosova Savaşı

10. Aşağıdakilerden hangisi 1 Kasım 1922’de TBMM kararıyla gerçekleştirilen düzenlemenin sonuçları arasında yer almaz?

A) Osmanlı Devleti'nin fiilen sona ermesi

B) Saltanatın kaldırılması

C) Hanedan yönetiminin sona ermesi

D) TBMM’nin doğrudan belirleyici karar alması

E) Cumhuriyetin ilan edilmesi

Bu soruları online çöz, sonucunu hemen gör: akillisoru.com/dene

Cevap Anahtarı

1. A	2. E	3. B	4. C	5. A
6. E	7. E	8. C	9. A	10. E

Çözümler

1. Metin, Osmanlı adının kurucu Osman'ın isminden türediğini açık biçimde destekler; bu da adlandırmada kurucu şahsın isminin belirleyici olduğunu gösterir. B ve E verilen bilgilerle uyuşmaz. C ve D ise ters kronoloji kurduğu için yanlıştır.

2. Soru, Osmanlı'nın kuruluşundan Karlofça Antlaşması'na (1699) kadar olan döneme ait gelişmeleri sormaktadır. A şıkkındaki 1299 kuruluşu, B şıkkındaki 1526 Mohaç Muharebesi, C şıkkındaki 1699 Karlofça Antlaşması ve D şıkkındaki İstanbul'un fethi bu zaman dilimine dahildir. E şıkkındaki saltanatın kaldırılması ise 1 Kasım 1922'de TBMM kararıyla gerçekleşmiştir; dolayısıyla 1699 öncesi döneme kesinlikle dahil edilemez. En güçlü çeldirici D şıkkıdır; İstanbul'un fethi (1453) ve Fatih Sultan Mehmed birçok öğrencinin zihninde 'büyük dönüşüm' olarak yer ettiğinden 'istisna' zannedilebilir, ancak o da 1699 öncesindedir ve döneme aittir. Yalnızca E şıkkı zaman diliminin dışındadır.

3. Kaynaklara göre 1526'da Orta Avrupa'daki Osmanlı üstünlüğünde dönüm noktası olan muharebe Mohaç Meydan Muharebesi'dir. Çaldıran Muharebesi (1514) yanlış bir yüzyıl ve coğrafya (Doğu Anadolu/İran sınırı) içerdiğinden elenebilir; ancak yüzyıl yakınlığı yüzünden çeldiricidir. Varna Muharebesi (1444) aynı bölgede (Orta-Doğu Avrupa) geçtiğinden en güçlü çeldiricidir; ancak yılı ve işlevi farklıdır. 1683 Viyana Kuşatması ise Osmanlı'nın gerilemeye başladığı döneme denk gelir, zafer değil başarısızlıkla sonuçlanmıştır. Doğru yanıt yalnızca Mohaç Meydan Muharebesi'dir.

4. Kaynaklara göre Osmanlı Devleti 1299'da kurulmuştur; kaynaklar #378, #548 ve #858'e göre saltanat 1 Kasım 1922'de TBMM kararıyla kaldırılmıştır. 1922 eksi 1299, yaklaşık 623 yıllık bir ömre işaret etmektedir. C şıkkı bu iki olguyu doğru biçimde bir araya getirmektedir. A şıkkı en güçlü çeldiricidedir; Cumhuriyet'in ilânı (29 Ekim 1923) gerçek bir tarihtir, ancak saltanatın kaldırılması 1 Kasım 1922'de gerçekleşmiş olup hanedan varlığının fiilen sona erişi bu tarihle örtüşmektedir, Cumhuriyet ilânıyla değil. D şıkkı saltanat-hilafet kurumlarını birbirine karıştırmaktadır; 1 Kasım 1922'deki karar saltanata yöneliktir, hilafet daha sonra (1924) ilga edilmiştir. E şıkkı ise devletin 1699'da sona erdiğini ileri sürmektedir; oysa Karlofça gerileme döneminin başlangıcını simgeler, devletin sona erişini değil.

5. Kaynaklarda, TBMM'nin 1 Kasım 1922'de saltanatı kaldırdığı ve bunun Osmanlı Devleti'nin fiilen sona erişinde belirleyici olduğu açıkça verilmektedir. Buradan çıkarılabilecek sonuç, hanedan egemenliğine dayalı Osmanlı siyasî yapısının sona ermesidir. En güçlü çeldirici C'de yer alan cumhuriyetin aynı gün ilan edildiği yargısı ise kapsam hatası taşır; kaynaklarda böyle bir bilgi yoktur ve karar yalnızca saltanatın kaldırılmasına ilişkindir.

6. I. yargı doğrudur; Osmanlı Beyliği'nin kuruluş yılı 1299 kabul edilir. II. yargı da doğrudur; Osman Gazi Osmanlı Devleti'nin kurucusudur. III. yargı da doğrudur; TBMM 1 Kasım 1922'de saltanatı kaldırmış, böylece Osmanlı Devleti sona ermiştir. En güçlü çeldirici olan D seçeneği, II ve III'ü doğru kabul edip I'i dışarıda bırakır; ancak kuruluş yılının 1299 kabul edilmesi açık bir tarih bilgisidir.

7. Alıntı, hanedanın siyasî hükmünün kaldırılmasına ve imparatorluğun sona erişine işaret eder; bu, 1 Kasım 1922'de TBMM'nin saltanatı kaldırma kararıdır. En güçlü çeldirici Kanun-ı Esasî'dir; anayasal düzenle ilişkilidir, fakat saltanatın kaldırılmasıyla aynı olay değildir.

8. Mohaç Meydan Muharebesi 1526'da yapılmış ve Macar Krallığı ordusunun kesin yenilgisiyle sonuçlanmıştır; bu nedenle I ve II doğrudur. III yanlıştır; çünkü verilen taht kavgaları dönemi Fetret Devri olup 1402-1413 arasındadır, Mohaç ise 1526'ya aittir.

9. 1526 yılında yapılan ve Macar Krallığı ordusunun kesin yenilgisiyle sonuçlanan savaş Mohaç Meydan Muharebesi'dir. B, C, D ve E Osmanlı tarihinin başka savaşlarıdır; ancak bu yıl ve sonuçla örtüşmez. En güçlü çeldirici C'dir; çünkü Palekanon da önemli bir Osmanlı-Bizans savaşıdır, fakat yılı 1329'dur.

10. 1 Kasım 1922'de TBMM saltanatı kaldırmış, bu karar Osmanlı Devleti'nin sona erişinde doğrudan belirleyici olmuştur. Cumhuriyetin ilanı ise 29 Ekim 1923'tedir; bu yüzden doğru seçenek o değildir. En güçlü çeldirici D seçeneğidir; çünkü TBMM'nin karar alması doğrudur, fakat soru sonuç değil doğrudan işlem kapsamı değil, sonuç dışı unsur aramaktadır.

Bu soruları online çöz, sonucunu hemen gör: akillisoru.com/dene